

van men er concerten door beluisteren, nu is de antenne in dienst gesteld van het evangelie.

Telkens brengen de kranten berichten van radio-toespraken in dienst der „evangelisatie“, ook van radio-preeken.

Men heeft alzo de wonderen der techniek aangegrepen voor godsdienstige doeleinden.

Van harte behoort dit te worden toegejuicht. En het is gelukkig, dat de Gereformeerden niet achteraan komen.

Dit mocht ook worden verwacht. Calvinisten sukkelde niet achter hun tijd aan, omdat zij nu eenmaal moeten.

Calvinisten zijn niet van die achterlijke menschen, gelijk ze wel eens worden geschilderd, die de cultuur-middelen niet durven aangrijpen vóór dat zij er door den nood toe gedwongen worden.

Neen, waar het maar kan, marcheerden zij in de voorhoede.

Deze voorwaarde stellen zij slechts, dat hun beginsel niet in het gedrang komt.

Maar overigens is in dienst van Koning Jezus hun niets goed genoeg.

Waar we hier echter voor een nieuw verschijsel staan en men daarvan zoowel misbruik als gebruik kan maken, is het nu de tijd eenige lijnen te trekken.

Van het radiopreeken verwachten we veel voor hen, die den dienst des Woords in hun kerk niet kunnen bijwonen.

Met name denk ik hier aan de verstrooiden. De verstrooiden zoowel in Indië als in ons land.

Ook in ons land. Hoevelen wonen er ook in provincies als Noord-Brabant en Limburg niet, die ver van een onzer kerken verwijderd zijn!

Zij moeten zich behelpen met in den huiselijken kring of voor zichzelf een preek te lezen.

Maar niemand zal ontkennen, dat het voor zalken veel verkieslijker is om langs radio-weg een preek te hooren.

Sterker klemt dit nog voor Indië.

Daar kunnen de verstrooiden slechts eens om de zooveel maanden of soms in het geheel niet worden bezocht.

En nu maakt de radiopreek dat bezoek wel niet overbodig, maar zij kan een groot gemis vergoeden.

Er mag dan ook wel op aangegrepen, dat vooral die kerken, die verstrooiden hebben te bearbeiden, zich de kosten van zulk een installatie zullen getroosten.

Zijn ze hiertoe zelf niet bij machte, dan dienen zij geholpen te worden.

De waarde als evangelisatie-middel staat niet zoo vast. Zoolang het een nieuwtje is, zal men er wel iets mee bereiken. Maar of dit middel zich zal kunnen handhaven als het nieuwe er af is, zal de tijd moeten leeren. Waar echter de kosten geen bezwaar zijn, is het zeer zeker gewenscht op dit middel beslag te leggen, totdat het blijkt de moeite niet meer te loonen.

Voor hen, die gedwongen zijn thuis te blijven, kan het radiotoestel, zoo hun kerk en hun huis ervan voorzien zijn, uitnemend diensten verlenen.

Doch vooral opent het ongekeerde mogelijkheden voor kongressen. Als de installatie zoo geperfectioneerd is, dat overbrenging van het gesproken woord ook naar andere landen mogelijk is, kan het Calvinisme, dat zich meer en meer internationaal ontwikkelen moet, er een zegenrijk gebruik van maken.

Toch moet met een enkel woord ook op het mogelijke misbruik worden gewezen.

Wij zinspeelden er reeds op, dat de plaatselijke kerken hier een roeping hebben.

Immers is het gevaar denkbaar, dat men het aan een paar kerken overlaat de preeken naar rechts en links uit te zenden.

Dat zou een ongewenschten toestand scheppen.

De hand met de plaatselijke kerk behoort ook hier, als het maar eenigszins mogelijk is, behouden te blijven.

Ook heeft men er, zooveel in zijn vermogen is, voor te waken, dat het radio niet misbruikt wordt, om een bepaalden prediker te hooren en prediking in eigen kerk voorbij te gaan. Evenzeer heeft men op zijn hoede te zijn, dat de gemakzucht er niet door bevordert worde en iemand de onderlinge bijeenkomsten niet na-laai, met de verzekering of onder voorwendsel, dat hij radio-matig in de kerk is geweest.

Onze onderlinge bijeenkomsten kunnen door het aanhooren van radio-preeken niet worden vervangen. Juist in dat bijeenkomen zit al een mystiek element, dat het radio nooit kan aanschrijven. Aan het radio ontbreekt die karakteristieke stemming, die in het bijeen-zijn zich van de geloovigen meester maakt en dat zeker niet een van de geringste genietingen van het kerkgaan uitmaakt. De persoonlijke ontmoeting van Gods heiligen hebben wij iederen Zondag opnieuw te zoeken.

Bij het radio kan alleen aan het hoor-verlangen worden voldaan. Maar onze kerkdienst gaat in het hooren niet op.

Taarom blijft de radio-preek surrogaat.

En wanneer men dan, gelijk in Amerika moet geschieden, het Avondmaal radionisch bedient, dan hebben we ons daartegen met bestidheid te verzetten. Dat gaat tegen de instelling van Christus in. Men moet de teekenen en zegelen uit des dienaars hand ontvangen, die ze ontrent in den naam van Christus. De geesteschap der heiligen moet daar zichtbaar zijn. Trouwens, als men per radio het Avondmaal bedient, waarom dan ook niet de Doop? En waarom niet per radio getrouwd?

Er dreigen dus gevaren. Maar die mogen niet verhinderen, dat van deze nieuwe vinding een recht gebruik wordt gemaakt.

— **Modernistische leerstoelen.**

In Utrecht worden vanwege het modernistisch Haag-sche Genootschap twee leerstoelen gevestigd, gelijk men weet.

Waarom juist in Utrecht, heeft men gevraagd.

Men heeft daarop het antwoord gegeven, dat voor de hand lag: omdat onder de Rijks-universiteiten Utrecht als het bolwerk van de orthodoxie wordt aangezien en men van modernistischen kant de orthodoxie in haar eigen kamp wil aanvallen.

Men heeft het ook wel wat meer idealistisch voorgesteld.

Inderdaad zijn er nog een paar andere redenen denkbaar.

Maar zou het boven gegeven antwoord nu zoo heelmaal mis zijn?

Intusschen heeft men er zich over verwonderd, waar het modernistisch genootschap het geld vandaan haalde, om twee hoogleraren te salariseren.

De modernisten hebben nu juist niet het meeste voor hun beginselen over.

Daarvoor is het indifferentisme onder hen te sterk. Daarenboven: geven moet geleerd worden.

En zij waren daartoe niet als wij in de gelegenheid. Maar deze puzzle is al uit elkander gehaald.

De beide hoogleraren, Dr G. A. van den Bergh van Eysinga en Dr H. T. de Graaf blijven predikant.

Hoewel zij hun hoogleeraarsambt wel niet per radio zullen uitoefenen en zij er wel voor naar Utrecht moeten reizen, houden zij toch nog tijd over voor pastoralen arbeid.

Zoo blijkt het gebaar van het Haag-sche Genootschap niet zoo grootsch te zijn als het eerst wel leek.

Nu zullen wij de laatste zijn om hiernee te spotten. Er zit zelfs een denkbeeld in, dat ook wij in overweging kunnen nemen.

Evenals Dienaren des Woords soms aan gymnasia, H.B.S., lycea en kweekscholen verbonden zijn om daar Hebreeuwsch en godsdienstonderwijs te geven en daarmee één of twee dagen in de week „kwijt“ zijn, zoo zou ook aan dienstdoende vretenschappelijk uithinkende predikanten kunnen worden opgedragen een bepaald vak aan de Universiteit te doceren.

Natuurlijk oischt een groep van vakken den vollen mensch.

Maar voor één vak zou het misschien mogelijk zijn dien weg in te slaan.

Al verwerpen wij dan ook deze idee niet, men voelt het: het is heel iets anders een paar van zulke leerstoelen in te richten dan een Universiteit te dragen, (zij het dan ook, dat zij nog niet tot alle vijf faculteiten is uitgroeid) gelijk ons Gereformeerde volk doet.

Hoe zouden de mannen van ethische en moderne richtingen niet met de handen in het haar zitten, indien de Staat hun zijn steun onthield!

— **Geen holdenen meer.**

Een der leiders van het Leger des Heils in Amerika heeft gekommandeerd, dat men niet meer mag spreken van Heidenen, maar enkel van niet-Christenen. Heidenen is zoo'n hard woord.

Men wil er een zachter term voor in de plaats stellen.

Men is dus wijzer dan de Schrift, die gedurig van Heidenen spreekt.

Zoo verlaat men het rechte pad en laat zich door valsche humaniteit beheerschen.

Een teeken des tijds, dat men ook ten onzen op velelei wijze kan opmerken.

Doch het dwaze Gods zal, naar het apostolische woord, wijzer blijken te zijn dan de menschen.

— **Waarom gezwezen?**

Men maakt ons attent op scheeve voorstellingen, die in enkele bladen voorkomen, aangaande de bekende tooneelvoorstelling.

Mag dat onweersproken blijven, vraagt men.

Wij antwoorden: wij hebben onzen plicht gedaan, wij hebben gewaarschuwd, wij blijven nog steeds ons standpunt getrouw.

Maar in het afvliegen op uitingen, welke met de onze niet strooken, hebben we geen lust.

Misschien dat we, als de nabeschouwingen afgeloopen, als alles uitgesproken zijn, er nog even op terugkomen en hen gezamenlijk antwoorden.

Toch niet dan in het allerste geval gaan we daartoe over.

Meer dan altijd te blijven rondraaien om de tooneelvoering, welke zooveel opspraak wakte, hebben we noodig principieele bespreking.

Daarmee hopen we een aanvang te maken, zoodra rustiger periode is aangebroken.

HEPP.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

Rondblik.

Als de prediker in zijn dagen rondblik om de werken te zien, die onder de zon geschieden, ontmoet zijn oog enkel ijdelheid en kwelling des geestes. Wel ontwaart ook hij verblijdende dingen. Wel vergeet hij de lichtzijde niet. Wel is hij niet blind voor het goede, dat God geeft, maar het slot is, dat hij toch over het onderzonsche dit oordeel moet vellen: ijdelheid der ijdelheden.

Indien deze levenswijze onze wereld eens had gezien....

Indien hij het leven onzer dagen eens moest keuren....

Wat zou zijn vonnis over de verwarring, waarin wij leven, vernietigend zijn geweest!

Het is niet gemakkelijk een kroniek te schrijven.

Men heeft mij meermalen gevraagd, om in plaats van bepaalde onderwerpen te behandelen, elke week een resumé te geven van de voornaamste gebeurtenissen op politiek en sociaal terrein, en den blik meer te laten gaan over de groote dingen, die in ons wereldje geschieden. Maar... ik heb me nimmer tot het gezelschap der „blik-slayers“ aangeetrokken gevoeld. Het kwam mij voor, dat de belangrijke feiten te bekend waren om nog eens vermeld te worden, en de onbelangrijke bijzondere berisping niet verdiende, en dus een ijdelijksche kroniek een wekelijksche ijdelheid voor onze lezers en een wekelijksche kwelling des geestes voor haar auteur zou worden. In die meening ben ik versterkt geworden, doordat zelfs een man van singuliere gaven als de tegenwoordige „perschouwer“ zijn kronieken moest beëindigen met de tragische bekentenis, dat hij zich vergist had. Daarom blijft een geregeld overzicht achterwege, maar wil ik zoo nu en dan een poging wagen om het politieke en sociale gebeuren als in vogelvlucht te beschouwen.

Ook die rondblik valt niet mee.

Er zijn zoo weinig blijde dingen te vermelden.

Niet alleen wordt het wereldleven door ellende op ellende gedrukt, maar in eigen kring vermeerdert de onvrede. Aan onze Vrije Universiteit is men, door dingen te brusqueeren, die ons volk, dat die universiteit draagt, grieven, bezig den band met dat volk los te maken, en, al bedoelt men het tegenovergestelde, deze kostelijke inrichting af te breken. In opze eigen partij gist het, en zinkt het elan, dat voor twee jaren op verrassende wijze voor den dag trad. De rechtse partijen vormen tegenwoordig een eenheid, die elk oogenblik, de dag van 6 Mei bewijst het, in scherven kan breken. Op sociaal terrein houdt de bevoering over art. 40 aan, en verergeren de conflicten, en als de prediker deze dingen gezien had, zou hij zeker zeggen: ijdelheid der ijdelheden.

Die ijdelheid verwondere ons niet.

Neemt slechts als voorbeeld de bezuiniging.

Er moet vermindering komen van 's lands uitgaven. Een staatsbankroet moet vermeden worden. Het financieel evenwicht is levensveroordeeld, en ieder is het er over eens, maar, waar... Bezien we de zaak van den eenen kant, dan kunnen we meevolen met de zielestemming van hen, die de dupe van deze versobering worden, en of hun betrekking moeten missen, of minder en veel minder salaris ontvangen. Dat is geen kleinigheid. Iemand die f3000 loon heeft, kan zeer moeilijk f4 à 500 missen, en die lagere loonen genieten, kunnen de vermindering nog moeilijker dragen. We moeten ons even indenken, wat de bezuiniging voor die allen beteekent, en dan gevoelen wij, dat het een harde, zeer harde zaak is. En zeker, de middenstand heeft ook verloren, maar wie zou over dat verlies niet weenen? De lange lijst van faillissementen doet elke week en soms elken dag schrikken.

Maar nu ter anderzijde.

De critiek op de ministers is ook onbillijk.

Wat b.v. in Utrecht op de vergadering van onze christelijke postbeambten aan het adres van minister Colijn is gezegd, is noch plicht noch recht, en allerminst christelijk. Ik begrijp niet, dat de voorzitter zijn hamer niet stukgehamerd heeft om zulke insinuaties te weren. Want wat is het geval? Doet iemand als minister Colijn de dingen, die hij moet doen, voor zijn genoeg? Wint hij er zelf iets mee? Is het hem tot voordeel? Had hij niet veel gemakkelijker leven, wanneer hij of zijn portefeuille neerlei, of niets deed om orde te scheppen in den chaos? Was het hem niet lichter, rustig Gods water over Gods akker te laten loopen, en te wachten tot de verkiezingen van het volgende jaar? Immers ja! Waarom pakt hij dan de ontredding aan? Waarom al deze maatregelen? Waarom deze bezuiniging? Is het niet louter het belang van ons land, dat hem drijft, en moet dit motief niet alle waardeering vinden?

Zoo is het toch!

Waarom dan deze oppositie?

En dan in de Tweede Kamer elke week deze mogelijkheid, dat de combinatie Nolens—Van Schaik het kabinet den voet dwars zet, en met de linkerzijde meesoult. Was er voor onze anti-revolutionaire fractie geen voldoende aanleiding, om, als het zoo moet gaan, de verdere samenwerking te weigeren? Ik vraag slechts, maar wonder tevens den moed van onze menschen, om in zulk een atmosfeer van gebrek aan vertrouwen verder met toewijding voort te arbeiden.

Er is een hoofdfeit.

Ons volk, zoo werd onlangs gezegd, is ziek.

Ziek in dezen zin, dat het de oorzaken der ellende niet gevoelt, en het belang en nog eens het belang